

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijatelj.“ v Rojanu pri Trstu, števil. 3.

Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Srečno in veselo novo leto vsem!

V Božični noči.

(Črtica — Spisal Starogorski.)

Kolikokrat smo se sestali v oni gostilni, vsakokrat smo odšli prav veseli. Bila je naša stalna gostilna. Od vsega polka smo zahajali tja in si sestavili nekako pevsko omizje. Peli smo včasih res prav izborno, da nas je gostilničarjeva hčerka rada poslušala, akoravno ni razumela slovensko. Desetnika Anton in Julče, četovodja Maks in Janko ter jaz smo pa bili navadno vsak dan tam. — Za zidom pri okrogli mizi smo navadno sedeli. Pili smo vsak svoj četrt vina. Večkrat se je ta ali oni razsrdil in poklical liter. Ob taki priliki jih je navadno sledilo še dvanajst.

Sedaj pa mislim o gostilnah vse drugače. Nič več se ne navdušujem zanje. Oblasti bi morale gostilne zredčiti in jih strogo nadzirati. Koliko denarja koliko zdravja, koliko poštenja se izgublja ravno po gostilnah. Boli me največ to, da se posebno ob velikih praznikih ravno gostilne polnijo — in ljudem mir kradejo. Kako prazno, kako pusto, kako obupano je srce človeško drugi dan, če se še celo božični večer, ali sveti dan preživi v gostilni v daljnem velikem mestu, kamor ne zre oko matere in očeta.

To za pamet. Varujte se krčem. Sedaj pa vrnimo se k povesti.

Gostilničar je bil Hrvat, žena Nemka. Hči je govorila poleg nemškega tudi italijansko in

mažarsko. Hčerka je bila vedno pri nas. In ker smo govorili med seboj vedno le slovensko, je ujela tu in tam kako besedo. Ej, to dete je bilo vedno živahno in veselo. Majhna že komaj 15 let stara je tekala okrog gostov in se smejala. Nas je imela posebno rada in vedno govorila slovenske besede, katere si je zapomnila. Akoravno v gostilni, kjer je začetek pohujšanja, je bila vendar nepokvarjena, rekel bi utrjena.

Ako smo se kaj med seboj pogovarjali in je ravno prišla vmes pa ni razumela, je začela ropetati z nogami in rekla z zvenečim glasom, kakor struna: „Ni res gospod, ni res! Ne razumem!“

Krasno se ji je podajal slovenski jezik. In hočeš nočeš, morali smo prenehati. Ognjene oči in pa krasni zobki so se ji bliskali kakor biseri. Res, imeli smo jo radi, kakor lastno sestro. Večkrat, ji je kupil ta ali oni kostanja, ali sladkorja. „Emica, če boš govorila slovensko, dobiš to!“ Ona je pribežala k njemu in začela blebetati. „Nu, gospod hočem! Učiti se hočem! Lepo prosim, daj mi gospod!“

In ko je dobila, je začela:

„Hvala lepa, dragi gospod!“

In potem bi je ne imeli radi? Kolikokrat je z nami zapela „mlade vojake“ in „Lepa naša domovina“.

Ko je vsedla včasih utrujena k nam, je vprašala katerega iz med nas, kako se reče po slovensko: „imam vas rada.“ Ko je zvedela je dejala:

Imam vas rada gospodje! Živio!“ Nato je vprašala, če je bilo prav. Na pohvalo je zaploskala in zaigrala na glasovir. Tako je teklo leto.

Pa revica se je prehladila. Jesenski čas, ki je bil poln burje in dežja, ji je vcepil kal bolezni,

Prihodnja številka izide 11. januarja 1907.

Je že tako sojeno! Nekaj časa še je tekala po gostilni in nam tožila, da jo bole prsi. Videlo se ji je, da jo popušča veselost in tudi lica so oble dela

„Ti si bolna Emica“, smo jo vprašali.

„Ni res gospodje, ni res! Nato je dejala: „Oh da, da!“ Ko je zvedela, kako se reče „prehladila sem se“, je dejala:

„Prehladila sem se, gospodje“.

Večkrat je rekla, da ji zelo dopada slovenska govorica, ker tako lepo doni, in da se je hoče naučiti ...

Nekega večera pa ni bilo Emice. Gostilničarka nam je s solznimi očmi povedala, da je morala leči in, da ji je zelo hudo. Tisti večer smo malo govorili in malo pili. Maks in jaz sva igrala „šah“. Anton, Julče in Janko pa „tarok“.

Emico smo videli še enkrat. Ubogo dete, kako se je shujšalo. Srce se nam je stiskalo, ko smo je videli — — — — —

December je bil mrzel in se naglo bližal h koncu. Nekateri so šli na kratek dopust v domovino, od nas petero ni šel nihče. Sklenili smo letos opraviti božičnico v tujini. Sveti večer je bil lep in ne premrzel. Šli smo na sprehod iz mesta, da se navžijemo svežega zraka ter da pozneje idemo k polnočnici. Koliko zvezd je gorelo na nebu, zdelo se mi je, da jih je več, kakor navadno. In vse so svetile tako jasno, tako lepo, kakor še nikoli.

„Skoraj mi je žal, da nisem šel domov.“ je dejal Maks. „Doma je pač vse drugače v takih trenutkih“.

Molčali smo. V srcu pa nam je bilo nekako skrivnostno težko, kakor morju, ko pojenjuje vihar. V tujini je hudo čel veku ko preveva vsa srca nebeško čustvo, ko doni od ust do ust nebeška Glorija.

Vsedeni smo na kamenje, kojega je mnogo po tužni Istri. Sedeli smo kakor betlehemski pastirji. Polagoma se nam je izvila pesem in donela skrivnostno in hrepeneče v tiho, zvezdno sveto noč:

„Sveta noč, izlivaj ti,
mir nebeški nam v srce:
potnik pokoj naj dobi,
in obriši mu solze.
Zvezde bliščijo, milo dajo
nam pozdravilo,
k vam bi srce hitelo,
v nebeški (pravi) dom!“

Pesem je naraščala in naraščala. Zapeli smo drugo za to tretjo.

„Naj ve to pusto kamenje, da slovenski sini v tujini pod milim nebom slave sveti večer, rojstvo Gospoda“, je dejal Janko.

Nekaka navdušvnost se nas je lotila.

Lepša noč ni mogla biti niti takrat, ko je zbor angeljev zapel strmečimi pastirjem: Glorija

in excelsis Deo“, ter naznanil mir ljudem“ je dejal Maks.

Vrnil smo se počasi v mesto.

„Prinesimo naši prvi prijateljici prvo glorio“, je djal Anton

V tem se je utrnila zvezda ravno sredi neba vsaj nam se je zdelo tako — in padla v večno prostranstvo.

V sobici pa je ugasnila lučka in mlado življenje je zastalo. Duša Emice je zletela k Bogu, da se poigrava z angelji. Dete je praznovalo rojstvo Gospoda v družbi angeljev.

Lepa je bila tudi v smrti. Le bleda silno bleda. Bog! — V očeh prijateljev so lesketale solze, kakor poprej zvezde. Voral sem se obrniti in oditi. Tako hudo nam je bilo pri sreči, čutli smo, da smo zgubili nekaj. Ali nevošljivi ji nismo bili. V naivnosti prav gotovo potegne sedaj katerega izmed angeljev za krilce in reče kakor je rekla večkrat nam.

Ni le res, gospod, da je slovenski jezik lep? Učiti se ga hočem!“

Angeljček, ali se nas še spominjaš? Prosi katerega izmed angeljčkov, naj ti pove, kaka usoda čaka naš narod. — Ni res, da on lahko zapoje v krasnem svojem jeziku:

„Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji!“

* * *

Mesto je bilo zavito v prozorno meglo kakor nevesta v belo kopreno. V polumraku se je videlo nekako skrivnostno čarobno. Mestne luči so se videle rdečkaste, kakor zubelj.

Po ulicah je vrvelo ljudstvo, hitelo, se gnetlo in razgovarjalo. Izložbe so bile polne lepoticja in božičnih dreves; otroci so ostali pri oknih, odrasli postajali in se čudili in čudili. Med družinami so se napravljale jaslice, obdarovali otroci, res prava glorija nocoj.

Tam v sobici v podstrešju sedi pri mizi rečna družinica. Kdo bo njo obdaroval? Mati in dve hčerki sede pri mizi in zajemajo boruo večerjico. Po jedi pomolijo in mati zame zgodbe v roke. Nekdaj je bilo drugače! Ali odkar je mož našel grob v dnu mrzle vode, ni nikogar, ki bi skrbel za nje, zapuščene sirote.

„Mama“, de starejša hčerka, letošnji sveti večer je najrevnejši.“

Mati samo vzdihne.

Edino upanje so stavile te sirote v sina Valentina. Izučil se je slikarstva in postal umetnik. S težavo ga je zdrževala mati. Po dovišeni akademiji je šel v Rim, da dopolni svoje učenje. In sedaj je pisal, da se pripelje z ladijo Pelikan, da

po dokončanih študijah skupaj praznujejo rojstvo Gospoda.

Oj kako se je veselila revica tega snidenja. Pa pride poročilo: Ladja Pelkan je zadela ob pomorsko skalo in se je potopilo blago in ljudje.

Bog, toliko upanja je stavila revna družinica vanj, bila ponosna, da se vrne iz večnega mesta kot slaven umetnik Valentin, sin revne družine. In ko mu že mislijo seči v roke, pride mesto sina glas da je ladja utonila in z njo vse drugo.

Žena zakrije obraz in tiho ihti.

„Ne jokaj mama, de starejša hčerkica Mogoče se je rešil.“

„Oh Gospod Jezus!“ vzdihne žena. „Mogoče.“

Nato molče nekaj hipov.

„Zunaj je polno ljudi, srečne družine se vse seje svoje glorijske, mi pa plakamo. — Rodil se je Gospod!“

In žena zdrkne na kolena, ter utopi svoje bolesi v molitev. Kraj nje klečita otroka. — Po ulici hiti mlad gospod z izvoščekom. Gleda na številke hiš in krene v vežo.

„Tu notri“, veli kratko,

Oba ideta po stopnicah, vedno višje, do podstrešja. Pri vratih se vstavita. V sobi je vse tiho. Mlad gospod si skoraj ne upa trkati. Konečno se osrči in potrka.

„Prosto“ veli glas znotraj.

Polumrak, ki je vladal v sobi, je delal vse nekako tajinstveno, da se je mladi gospod malone zdrznil. Nato razprostire roke.

„Mama, kaj stojiš?! Jaz sem Valentin!“

Bog, vzklikne žena. „Valentin ali nisi mrtev?“

„Slava Bogu na višavi, nisem!“

Ženi je bilo, kakor bi dal njenemu srcu novo življenje.

„Kako je prišlo, povej. Pelikan se je potopil?“

In z njim vred bi se potopil tudi jaz, ko bi prišel dve minuti prej. Ker sem pa šel mimo cerkve sv. Petra sem vstopil. Samo ogledal sem si nekatere umetne podobe in med tem mi je ladja odjadrala. Moral sem čakati druge, ter se jezil.

„Slava Bogu na višavah“, je rekla mati.

Nevem, če je v kateri bogati hiši bil srečnejši sveti večer, kakor pri tej družini. Na nebu so oznanjevale zvezde nebeško slavo, v sobici pri jaslicah in božičnem drevescu, katerega je prinesel Valentin, sta se radovali sestrici in v srcih vseh je donel oni angeljski pozdrav, katerega je zapel na jutrovem na planjavi blizu Betlehema angelj pastirjem:

„Glorija in excelsis Deo in mir ljudem na zemlji!“

Božič!

(Spisal Rogers.)

Božični večer je! Kako čarodejno lega mrak na zemljo in jo odeva v svoj temen. Počasi stopam po ozki stezici v temnem, smrekovem gozdi-

ču proti rojstni vasi, ki jo ugledam pred menoj v dolini. Tam daleč v nočni tmuni se blišče skozi okna bornih koč lučice. Kmalu bodem tam! Ah, precej tu ob prihodu v vas stoji kočica, revna in tudi z slamo pokrita, a vendar meni najdražji zaklad na svetu. Pred njo raste stara hruška. Tam

sem preživel srečne ure brezskrbnih otročjih let, igrajoč se z malimi tovariši.

Oh, prehitro so izginila srečna leta, kakor sen, kakor lahka meglica, ki jo razprši vihar. Nocoj se zopet vračam domu, in srečen kajti nocoj je božični večer. Kako mirno in tiho je vse na okrog, slišijo se le tu pa tam moje stopinje po zmrznem škripajočim snegu. Tajna močna fantazije objela je, kakor s kako lahko, nežno mrežico vso ravan.

Neka sveta pobožnost me navdaja, neka komaj prikrita nestrpnost mi lega na dušo, ter mi navdaja srce s sladkimi nadami. Božična noč, kako krasna si čarodejna! Zdi se mi da danes prijaznejše migljajo zvezdice na nebeškem oboku da se je samotni gozd spremenil v svetišče. Da tako so bliščale tudi pred dvajsetimi stoletji in prijazno zrle na reven pastirski hlev v Betlehemu, v katerem se je rodil kralj nebes in zemlje. Nad hlevom pa se je veličastno razlegalo krasno angeljsko petje: „Slava Bogu na višavah in mir judem na zemlji, ki so dobre volje!“ In nocoj je zopet sveta noč. Zopet je prišel Jezušček enkrat na zemljo in z njim tudi mir ljudem, ki so dobre volje. Da mir, čarodejen, upokojni mir objel je to sveto noč, nežno in rahlo, kakor bi ti pomladanski zefir božal lica, srca zemljanom. In meni ksko se raduje srce, kako mi je duša vesela. Tiho stopam dalje. Lotila se me je pravcata melanholija, ko se prvokrat oglasi zvon vabeč pobožne kristjane k polnočnici. Kak glas? Kolikokrat sem poslušal kot otrok ali danes kako čarobno se glasiš čez sneženo ravan, kako lepo, milo doniš? V duhu gledam mamico očeta in druge. Še trenutek in — slonel bodem na prsih dobri mamici, podajal roko očetu! Tam daleč brezumni višini se je utrnila zvezdica. Zdi se mi, da božji krilatec prižiga zopet, ter da svojih oblačil blagor zemljanom. Stopim v hišo. Mamica mi hiti naproti, ali kako izpremenjena. Ne vem, kaj sem čutil, ko sem gledal to milo, upadlo lice. Šli smo k polnočnici! Kako praznično vse. Orglje in ubrano petje kako to upliva na moje srce. Gledam v duhu svojo, v tajno meglo zavito prihodnost, koliko neutrudnega dela. Pogled se mi je uprl na stariše. To upadlo lice! Ponižno poklekнем, in dolga zadržane solze mi silijo na dan. Iz srca pa mi vre goreča molitev, katero naj bi božji krilatec ponesel pred novorojenega Jezuščka. Molim dolgo, dolgo za stariše in za vse dobre ljudi!

Pastirski list avstrijskih škofov.

Nadškofje in škofje avstrijski, zbrani na Dunaju
meseca oktobra 1906,

sporočajo v-em vernikom svojih škofij pozdrav: blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Sina in Svetega Duha.

Preljubi v Gospodu!

V resnem času smo se zopet zbrali vaši višji pastirji, da se skupaj posvetujemo. Navdajalo nas je zaupanje na našega Gospoda in Učenika, da bo izpolnil svojo besedo: „Kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi“. (Mat. 18. 20.) Združeni tedaj z njim in pod vodstvom Svetega Duha smo skrbno premišljevali, kaj treba storiti, da se zagotovi v tolikih nevarnostih naših dni pravi blagor vernikov. Nismo se pa mogli ločiti, da vas ne bi pozdravili s skupnim pastirskim listom. Sililo nas je k temu srce, prevzeto od milosti božjega Sreča našega Gospoda in Zveličarja.

Najprej se vam srčno zahvaljujemo, da ste vedno tako zvesti sveti Cerkvi in vneti za sveto stvar. Že večkrat smo se obrnili na vas in smo vam pokazali nevarnost naših časov. Vi ste nas radi poslušali, spoznali ste sami, kako resni časi so, in ste se po tem tudi ravnali. Globoko nas je genilo ko ste odločno nastopili in v milijonih podpisov in sklepov društev, shodov in občin glasno povedali, da ste z nami enih misli in enega srca. Kako tolažilna in bodrilna je za nas ta zaveza, da ste vi z nami! Zato v skupni molitvi prosimo za vas, naj vam Bog da z nami vred svoje moči in svoje tolažbe, „ker dnevi so hudi“ (Efež. 5. 16).

Dragi verniki! Mi se ne bojujemo zoper ljudi nikakor ne; bojujemo se le zoper krive nauke, ki se širijo v naših dneh in napolnjujejo s strahom naše duše. Posvetnost prevzema bolj in bolj človeška srca; vse misli in želje so obrnjene le na pozemsko življenje; vsako misel na Boga in večnost izkušajo mnogi iztrgati iz src in izbrisati iz spomina. In tako mislijo osrečiti človeško družbo! Kako slepi so vendar, da jih ne izmodri vsakdanja izkušnja žalostna izkušnja! Ne, mi ne moremo nikakor molčati, ko gledamo, kako izkušajo odtrgati človeštvo od tistega temelja, ki edini more dati rešitev in srečo! Ne, „v nikomer drugem ni zveličanja“ (Dj. apost. 4. 12). »Druga temelja nihče ne more položiti razun tega, ki je položen in ki je Kristus Jezus“ (I. Kor 3, 11.) In ta Zveličar nas uči: »Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo“ (Mat. 6, 33.)

Vsi veste, kako zkušajo mnogi razkristjaniti zakon. Zakon je silnega pomena za pravi blagor človeštva. Zato je hotel božji Zdravnik Jezus Kristus, da bodi zakon zakrament. Kristus je želel, naj bi se iz zakramenta sv. zakona razlival božji blagoslov na človeško družbo. Človeška narava je slaba in mnogo nevarnih skušnjav obdaja človeško življenje. A kjer je nevarnost največja, tam je hotel dati naš Zveličar posebno moč. Posvetil je zakonsko zvezo; naj bi bila zakrament, podoba skrivnostne združitve Kristusa s sveto Cerkvijo: sveta kakor ona, neločljiva kakor ona; vir milosti, moči in edinstva za krščanske starše. Zato pa, predragi verniki, ni nič bolj pogubnega, kakor so tiste nakane zoper zakramentalni značaj in nerazdružljivost sv. zakona. Neizrečeno gorje bi prišlo na človeško družbo, ko bi se te nakane posrečile. Zategadelj bomo vsem takim poskusom nasproti vedno odločno klicali: ne! Bog nas je postavil za varuhe s etih in zveličalnih milosti in naša sveta dolžnost je, da jih varujemo. Gospod nas ni poslal, da bi se prikupoval in laskali človeškim strastem, ampak oznanjamo božji nauk, ki naj obvaruj človeštvo pregreh in pogube. Ljubezen božja nam ukazuje, da vodimo nesmrtni duše k Bogu, a ne, da jih prepuščamo sužnosti mesa in nizkega poželjenja.

A tudi vi predragi verniki, ne boste dopustili, da bi zakon nehal biti to kar je, zakrament podoba skrivnostne zveze Kristusa s svojo Cerkvijo. Vi ne boste dopustili, da bi grde roke strgale krščanskemu zakonu ta biserni venec; vi boste čuvali in bedeli in boste odločno od sebe pahnili take ljudi. O malomodri ljudje! Sami so zanesli greh in popačenost v zakon in sedaj mislijo da bodo zboljšali zakon, če ga še raztrgajo! O ko bi upodobili zakon po zgledu svete Družine kako srečen bi bil tak zakon! Ko bi skrbeli za to, da bi bila in ostala zakramentalna milost sv. zakona vedno živa in veljavna, ko bi jo vedno obnavljali z molitvijo in čednostnim domačim življenjem: koliko lažje bi bile vse težave zakonskega življenja! Dejte, skrbite za to, da bodo krščanska dekleta, da bodo krščanski mladeniči ohranili nedolžnost in čistost; da jih ne bodo vodile strasti, ampak da jih bo vodil angel varih, ter da bodo v luči svete vere presodili svoje srce in vedenje drug drugega, preden stopijo pred oltar: videli boste, kako trdna je zvestoba in kako velika ljubezen zakonskega življenja! —

Zadnji namen človeškega življenja ni tu na zemlji, ampak je v Bogu; zato je Kristus dvignil in posvetil zakon, po etek človeškega življenja. K temu namenu se mora torej obračati od prve mladosti vse človeško življenje; za ta namen morajo vzgajati že otroka domača hiša, Cerkev in šola.

Šola nima skrbeti samo za to, da se otroci nekaj nauče, kar je potrebno za pozemsko življenje. Namen človeškega življenja je višji, višji mora biti tudi namen šole. Zato je tudi država postavila krščanski nauk med učne predmete na prvo mesto in je izrekla v posebni postavi, da mora biti vsa oja verska. Znano nam je, predragi, da so naše šolske postave v marsičem pomanjkljive, in že večkrat smo zahtevali, da se izboljšajo. Zadnji čas smo molčali, da ne bi bila zmešnjava še večja. A glejte, kar vstanejo ljudje, ki bi te postave radi še poslabšali in izkvarili. Celo krščanski nauk in vaje v verskem življenju hočejo vreči iz šole, in tako šolo imenujejo s v o b o d n o ! Svobodna šola; Ne svobode, ampak sužnosti šola bi bila taka šola! Svoboda je tam, kjer je duh Gospodov, pravi apostol (II. Kor. 3, 17). In naš Zveličar je dejal: „Ako ostanete v moji besedi, boste v resnici moji učenci in boste spoznali resnico in resnica vas bo oprostila“ (Jan. 8, 31-32). In sedaj hočejo božjo resnico, Jezusovega duha in njegovo besedo vreči iz šol in govore o svobodni šoli. — da, bila bi le osvobojena od krščanskega nauka, osvobojena od verskih vaj! Ne, zoper tako šolo moramo ogorčeni dvigniti svoj glas! Doslej je imel šolski pouk v Avstriji še verski značaj. Poučaval se je krščanski nauk, molilo se je pred šolo in po šoli, bila je skupna božja služba in skupno so prejemali svete zakramente. Lahko smo rekli: Še je Bog v avstrijskih šolah! Poslej naj bilo drugače. Krščanski nauk bi začasno še trpeli, ker tako zahteva postava, a izginilo naj bi iz šole v-ako versko znamenje. Nobene božje podobe naj bo v nji: ne križa, ki bi k njemu otroci dvigali oči, ne kaj drugega, kar bi jih moglo spominjati, da so kristjani. Toda ne samo izpred oči, tudi iz srca naj bi izginil Bog. V šoli naj bi bilo vse prepovedano, kar bi moglo navajati mladino na krščansko življenje, z eno besedo, njih zahteva se glasi: Proč z Bogom iz šole.!

Glejte, predragi, kako čudni ljudje! Vedno zahtevajo, naj bo šola za življenje; vse kar se v šoli uči, naj meri na dejansko življenje. A kaj je bolj važno za življenje kakor krščanski nauk? Toda tega ne, tega nočejo, da bi bil krščanski nauk v zvezi z življenjem, da bi se mladina ne učila samo krščanskih resnic, ampak, da bi se tudi vzgajala in navajala na krščansko življenje. Tako sovraštvo do vere zaslepi ljudi, da so sami s seboj v nasprotju. Zato pa s takimi ljudmi ni mogoče nobeno sporazumljenje, ampak ostane nam le to, da se z vso odločnostjo postavimo zoper take nakane!

Dobro vemo, predragi, kaj nam bodo zopet očitali: da smo nasprotniki napredku in znanstvu. Toda to je laž. Mi se veselimo vsakega resničnega

napredka, pa naj si bo kjer koli. Le tega ne, tega ne moremo in ne smemo odobravati, da izkušajo človeško življenje odtrgati od vere v Boga in večnost. Naš zadnji namen je v večnosti zato ne smemo vseh misli in želja obračati le na pozemski napredek. Saj že vsakdanja izkušnja priča, da zgolj pozemski napredek ne more dati človeštvu prave sreče. Zato mi nič ne nasprotujem, če se šolski pouk še izpopolni in svetno znanje razširi; samo v to ne moremo dovoliti, da bi bil oškodovan najimennitnejši učni predmet, krščanski nauk. Za krščanski nauk in verske vaje, ki so z njim združene, se bojujemo in se bomo bojevali.

Mi se s tem ne bojujemo samo za se, mi se bojujemo tudi za krščansko ljudstvo, mi se bojujemo za vas, predragi verniki. Nas pa ne vodi kaka gospodstvaželjnost, bojujemo se le, ker se nam smilite in smilijo vaši otroci ki naj bi vzrasli brez vsega, kar jim more dajati tolažbo v življenju pogum in zaupanje v smrti. Bojujemo se za države, ki se že itak maje v temeljih; bojujemo se za narode, ki jim pravi blagor jamči le vera v Boga.

In ko se bojujemo, predragi verniki, smo prepričani, da ste vi z nami. Vi ne bodete izdali nadražjih svetinj. Vi ne bodete gledali malomarno in brezbrizno, kako izpodkopujejo katoliško cerkev v Avstriji. Mi vemo, da tega ne bodete. Saj ste nam že dali z dnji čas najlepši dokaz. Bodite torej zvesti Kristusu in njegovemu namestniku na zemlji, svetemu Očetu; zbirajte se okrog svojih višjih pastirjev, branite ž njimi skupne svetinje, poslušajte njih opomine in svarila. Zbirajte se okrog svojih gorečih duhovnikov in zvestih katoliških mož, ki so jim jasni sovražniki načrti. Spoštujte verski pouk, vsadite otrokom že v prvi mladosti verske resnice globoko v srce. Zlasti bodi vaše življenje samo za otroke živ verski pouk; naj ne bo nasprotja med vero vašo in vašim življenjem, ampak živite zves to po sveti veri, da se jim vaš zgled vtisne globoko v srce. Podpirajte one, ki se trudijo, da bi dali vsej vzgoji vero za podlago. Berite dobre katoliške časnike in spise, da spoznate nevarnosti, ki prete vaši veri in primerne pomočke. Molite, da vam da Gospod moči v boju za najdražje svetinje! Naj Gospod, kakor molimo v svetem rožnem vencu pomnoži našo vero, utrdi naše upanje, vžge našo ljubezen!

Prejmite dragi verniki, naš srčni blagoslov: v menu Očeta, Sina in Svetega Duha!

Dano na Dunaju na praznik sv. evangelista Luka, 18. oktobra v letu zveličanja 1906.

(Sledi 36 podpisov avstrijskih škofov.)

Božični spomini.

(Planinka.)

Prišel je Božič s vso svojo krasoto! Božična poezija! Vem da je malo povesti, da bi eno njih poglavij ne zavzemalo svetega večera, s siroto v zapuščenj koči pred jaslicami in otrokom bogataša v krasno opravljenem salonu z božičnim drevescem.

Si li more kedo predstavljati kaj lepšega, kaj bolj idiličnega, nego sveti večer na deželi, v na pol pozabljenih vaicah.

Na ta večer pohite mi misli nazaj v otroška leta. Kako nestrpno sem vedno pričakovala božičnih praznikov! Kaka dva dni prej smo šli otroci v bližnji gozd po mah za jaslice. Pod vitko jelko videli so se še mahovi sledovi klopice, katero smo naredili otroci ko smo se hodili po leti tja igrati. Temu prirastlo je še nekaj vrst zelenjšega in mehkejšega mahu; po leti je rastla okrog klopice bujna praprota. Nabrali smo ga več nego je bilo potreba. Jaslic nisem delala sama, to sta mi poskrbela brat in sestra, ko sta prišla za praznike domov na počitnice; v svoje otroški naivnosti sem ju le občudovala, kako lepo sta vse uredila.

Razposajena sem bila kakor kak deček. Ni bilo na vrtu drevesa da bi jaz ne splezala nanj, seveda samo na skrivnem, da me mama in dekla nista videli. Oh, kolikokrat sta te dve vzdihnila, da bi začela vsaj v šolo hoditi, imele bi vsaj nekaj ur na dan mir pred menoj. Istokrat nisem še dopolnila šestega leta. Povsodi sem bila kjer so me najmanj potrebovali. Po zimi sem se kepela z otroci drsala in delala snežene močice. Oči sem mu naredila iz oglja, na glavo mu dela kak star slamnik, v roko pa mello. Tudi pipa mu ni smela manjkati. Navadno sem ga postavila v bližini večnih vrat za stražo.

Isti dan pred svetim dnevom, sem bila v akemu na poti. Mama je pekla potice in dekla ji je pomagala, akoravno je imela stara Mina vse polno opravila s pomivanjem v kuhinji. Težko sem pričakovala svetega večera, kajti vedela sem dobro, da mi Jezušček gotovo prinese ka lepega. Jaslice so bile končane. Ravno sem mislila iti na cesto, ko pride počasnih korakov naš velik pes Firas v vežo in naravnost v kuhinjo. Začela sem ga po navadi dražiti in vleči za ušesa. Poskusiti sem hotela, ako je dovolj močan, da me nese. Res, vsedem mu na hrbet in že sem zaupila hi, hi, kar skoči Firas s prednjimi nogami na bližnjo klop, in jaz sem bila hipoma na fleh, a ne sama; pri tem prevrgla sem skledo s toplim mlekom. v katerem so bila jajca vmešana za potice. Sama ne vem, kako hitra je bila tedaj naša stara Mina,

začutila sem bliskoma zaušnico preko glave. Pa to še ni bilo zadosti. Vzame metlo in zapodi mene in Firasa iz kuhinje. Pripomnila je še, da bo šla, kakor hitro se zmračí v gozd povedati Jezuščku, kateri se je imel pripeljati na saneh, naj k nam nikar ne prinese drevesca.

Umevno, da sem se jokala že iz jeze, ko me je vdarila in kaj potem, če se uresniči nje grožnja.

Letela sem v sobo k mami in povedala vse; nič ji nisem zamolčala, v nadi, da bo ona Mino malo ukregala, a storila je baš nasprotno. Rekla mi je mirno a tako odločno, da se ji nisem upala zoperstaviti, naj idem hitro prosit Mino odpuščanja. Jokala sem tako britko, kakor nikdar prej niti pozneje. Med jokom sem rekla Mini tako, da me je komaj umela, če je še kaj huda na me? No, Mina ni bila, pogladila me je po lasih in mi rekla, da mi odpusti vse, samo drsat naj se grem, ker je vse polno dela doma. Morala mi je še za trdno obljubiti, da ne poreče nič Jezuščku. Vzela sem drsalke in letela sem vsa srečna na led.

Srečna otroška leta, kako hitro ste minula!

Po Kranjskem je navada, da na sveti večer, (kakor tudi pred novim letom in sv. trem Kraljem) kadijo s kadihom po vseh sobah, kletih, shrambah in hlevih in sicer ob Zdravej Mariji. Med tem molijo vse tri dele rožnega venca.

Po večerji sedejo okrog peči in si pripovedujejo vsakovrstne reči.

Ko je čas iti v cerkev k polnočnici, drhtijo zvezde na temnomodrem nebu od same radosti, po stezicah se vijejo trume ljudi, od vseh strani donijo zvonovi daleč v gozd v ljubozvonečem soglasju in vabijo ljudi k božjemu Detetu.

Ljudem se širijo prsi, stopajo hitreje, straži se jim jasne oči blišče kakor zvezde. Zmrzli sneg škriplje pod nogami in se lesketa, kakor bi bil posut s samimi biseri.

Gozdovi okrog molčijo v globoki tihoti, kakor bi popolnoma pozabili svoje večno jednake besede, ki so kakor pesmi polne globokih stokov, prodirajočih z neprimerjalnimi akordi na dno duše ljudem v tej samoti.

Zakaj se jim danes ne gane v njihovih kronah niti najmanjša vejica?

Včasih poje vso gozdno prebivalstvo uvodno pesem.

Si-li more kedo misliti kaj bolj romantičnega? In če pa zašumijo k temu še gozdovi sami z globokim, temnim basom in veter daje takt, da se vse do korenine trese, da se vse zavrti v čudovit raj, si-li more kedo misliti kaj bolj veličastnega?

V cerkvi na koru pojejo, da je lepo slišati.

Ljudem se rosijo oči nad to priprosto božično poezijo. Vsa cerkev plava v morju lučic.

Ko pa začnejo na koru, kakor bi drug drug zega budili iz spanja in pripovedovali čudno novico Bellehemske v razkošnem soglasju: „Sveta noč, blažena noč“, jim pomaga vsa cerkev, da se tresejo stene in zibajo v daljavi temni gozdi, kateri s svojim šumenjem pozdravljajo Jezuščka.

In ako bi ljudje vse leto ne pozabili za hip tudi v spanju trudnega, grenkega življenja, v tem trenutku pozabijo na vso bedo in mislijo, da mora priti tudi njim skoraj odrešenje.

NA GORJANCIH.

(Čitateljem za novo leto 1907. — D. H.)

Bilo je meseca decembra leta 190..., ko smo se odpravljali iz prijaznega mesteca na Dolenjskem za rano zjutraj na Gorjance k sv. Mišlavžu in k razvalinam cerkve sv. Jederti. Narediti smo hoteli večji izlet.

Torej mrzli december je kraljeval v deželi in druga polovica tega meseca se je nagibala h koncu. Sneg je ležal že dobrih 30 dni po hribih, ki mejijo Kranjsko od sosedne Hrvaške. Tudi Kočevski hribi so bili obdarovani z belo zimsko obleko, cela narava se je bila izpremenila. Hribi poprej zeleni in polni veselja: vabeči izletnike rekoč: pridite, zapustite mestni prah, ter veselite se narave in hvalite Njega, ki je vse to naredil; prav ti hribi molčali so sedaj in počivali pod belo odejo snega.

In drevje? Prej posuto s cvetjem, bodisi že s kakoršnokoli barvo; ali šibeče se pod raznovrstnim sadjem; ali pa tudi samo nežnih listov, narezljanih in gladkih polno; ječalo je sedaj golo brez vsakih okraskov, pod obilo težo snega.

Ter lepodišeče cvetlice, kje ste? Ni jih! Vse spava s posuto belo moko. Še ptice pevke so nas zapustile, ter odletele v gorkejšje kraje. Človek bi mislil, da sedaj zanj neha celo življenje. Pa ni res! Tudi ta počivajoča narava ima svoje veselje in zabave. Vsaj je vendar tako romantična. Le pogledi jo, ljubi bravec! Gotovo mi potrdiš. Človeka kar nekaj takorekoč vleče na prosto. In tudi mene se je lotila ta nevidna moč, rekel bi, naravna lepota, ter me prisilila, da sem se namenil od bliže si ogledati snežene vrhove Gorjancev.

Svojima prijateljema, katerima sem ves načrt razodel, ter jima povedal kam da nameravam iti, obenem pa tudi seboj povabil, bila sta takoj pripravljena mi delati družbo. Sedaj je bilo treba samo še odločiti, katerega dne da gremo. Ker smo pa bili mnenja, da če se čimpreje odpravimo

na pot tem bolje bi bilo, zlasti ker ne vemo če bode vreme stanovitno ostalo — ob takih prilikah pa mora biti vsaj nekoliko zamrznjeno — prišel je kmalu zadnji večer pred izletom. Ta večer smo preskrbeli naše nahrbtnike predvsem s pristno slivovko — katera je najboljši pripomoček za ogrevanje človeka pred mrazom — ter z boljšo dolenjsko kapljico. To smo mu dali v en oddelek. Drazega pa smo prevideli z veliko kranjsko klobaso kruhom, sirom, pripravami za čaj, itd. — To-le namenili smo se s seboj vzeti, da zadostimo svojemu telesu pred lakoto. Sedaj pa spat, kajti jutri ne bomo dneva počakali v postelji, kakor po navadi; temveč bogve kje uže bomo ob danenju. Se svojo staro „vekreco“ (budilko), katera mi ob gotovih prilikah kaj dobro služi, sem navil še, pomaknil kazalce na polu treh, potem pa se brezskrbno ob desetih vlegel k počitku; bil sem uverjen, da me jutri ob pravem času zbudi. Vsaj ropoče kakor bi se svet podiral, ali bi pa drdralo kakšno motor-kolo mimo moje postelje.

* * *

(Pr de še).

XX

SLEPEC.

Od rojstva slep človek je vprašal videčega: „Kakšna je barva mleka?“ Videči je rekel: „Barva mleka je taka — kakor bel papir.“ Slepec je vprašal: „Kaj je toraj? Ta barva tedaj šumi pod rokami kakor papir?“ Videči je rekel: „Ne, ona je bela, kakor je bela moka.“ Slepec je vprašal: „Kaj je toraj? Ona je tako mehka in sipajoča se kakor moka?“ Videči je rekel: „Ne, ona je pravzaprav bela kakor zajec — belec.“ Slepec je vprašal: „Kaj toraj? Ona je kosmata in mehka kakor zajec?“ Videči je rekel: „Ne, bela barva je prav taka, kakor sneg.“ Slepec je vprašal: „Kaj toraj? Ona je hladna kakor sneg?“

In kolikor primerov bi videči povedal, bi slepec si ne mogel misliti, kakšna je bela barva mleka. Istotako dela v svoji blodnji brezbožnik in brezverec.

Povirski.

Sad enakopravnosti:

Ženske uradnice se zadovoljujejo z manjšimi plačami, kot moški. Posledica temu je, da je mnogo moških brez službe, da je mnogo manj ženinov — in vedno manj družinske sreče, a ven. dar vedno več revščine. Vedno manj so srečni moški, — in tudi ženske, ki se ne morejo posvetiti tihemu in mirnemu družinskemu življenju.

Enakopravnost zahteva sicer isti trud in isto plačilo. Ker pa večkrat ne more prenašati žensko istega truda z moškimi vsled svojega naravnega nežnejšega sestava. vsled večjih nevarnosti tudi za mravnost. vsled ne še obveljalega naziranja popolne enakopravnosti — se pojavlja konkurenca le iz vzroka, da ima ženska skromnejše zahteve (ki torej niso enakopravne).

TAT.

(Jupiter tonans).

Skrivnostno-črna tema
goré in dol objema,
zamolklo bije zvona plat..
Pod zidom — glej — se plazi
prikazen temna — lazi —
pred vratmi že je — nočni tat!

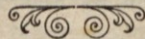
Trik — trak rožljajo ključi
in žarek večne luči
posije mu v obraz bradat..
Oblije luč ga bleda,
in plašno krog pogleda
po božjem hramu — nočni tat.

Tip — tap — se krog razlega
stopinja — tiho bega
po hramu kakor senca tat.
In že oditi hoče,
a, čuj nekdo zajoče,
zaškriplje: „Ne prestopi vrat!“

Iz kola pa priplava
mrličeva postava. —
Kdo si?“ zavpije tat ves bled,
Gorje ti boji tatu,
ki tu po tujem zlatu
si stegnil roko; tvoj sem ded!

Tu, glej, domovje moje.
odslej pa tudi tvoje;
kot ti sem ropal jaz nekdej.
Huj glej — pod njima jama
odpre se: „Tu bo nama
domovje temno, tesno zdaj.“

In milo spet zastoče..
a v jami zahrohoče
se nekdo.. zatrepeče tat..
Izginila sta v tmuni —
v zvonika temni lini
polnoč že bije zvona plat..

Damoljubu.

(Budivoj Masle).

Le male dni ti je živeti dano
uživati darove sreče svoje,
pa že pustiš življenja ljute boje,
slovo od dragih vzameš tako rano!

Na nebu polno nad — srce vkovano
žari in vzvišene ideje tvoje —
pa smrtni angel smrtno pesen poje:
Končan tvoj boj je, smrtnik, pojdi z mano!...

Kot zvezda krasna, ki izide na obzorju
se suče in miglja brez vse zapreke.
in njen' trepeči svit odseva v morju —

tako gre mnog za narod v šumne reke,
blesti se liki kresu na pogorju.
a duh njegov živi na vekov veke.

Pada snežec...

(L. Bragant.)

Pada snežec na poljane
in pokriva jo,
cvetkam nosi smrt prerano,
glavice povešajo.

Cvetke lepe vse pomoril
snežec beli bo,
ptičke drobne je odpodil
vzele so slovo.

Beži, beži snežec beli
ti od nas,
da zapojemo veseli
in zaukamo na glas.

Drobne ptičke (selivke) niso pač č kale snežca; vzele so slovo od nas še o pravem času.

Koledarček.

1907.

Letošnje navadno leto ima 365 dni, med temi 65 nedelj in praznikov in se začne in konča s torkom.

Pepelnica bo letos dne 13. februarja, velika noč dne 31. marca, binkoštna nedelja pa že dne 19. maja.

Letos bosta dva solnčna in dva lunina mrka. Mrke bomo že označili vsakikrat sproti.

Januar

ima 31 dni. Dan zraste za 59. minut.

1. Torek. Novo leto. Obrezovanje Gospoda. — 2. sredo. Maxarij, opat.; Martinijan, škof. — 3. četrtek. Genovefa, dev. Autor, pap.; Salvator. — 4. petek. Tit, škof; Izabela, kraljica; Dafroza. — 5. sobota. Telesfor, pap. m. Simeon Stolpnik. —

6. Nedelja. Sv. trije kralji. Razglašenje Gospodovo. (Evangelij: — Ko je bil Jezus rojen.) — 7. ponedeljek. Valentin, škof; Lucijan, muč. — Danes je zadnji krajec ob 3 uri 45 min. zvečer. Vreme se bo spremenilo na boljše. — 8.

torek. Severin, opat.; Bogoljub, muč. — 9. sredo. Julijan in Bazilisa, muč. — 10. četrtek. Pavel I.; Agaton, pap. — 11. petek. Higin, pap. muč.; Božidar, op. — 12. sobota. Arkadij, muč.; Ernest, škof.

Kaj pravi politika?

Avstrija-Ogrska. Državni zbor. Veliki gospodje iz gosposke zbornice so se potolazili. Tudi ta zbornica bo sprejela volilno reformo nespremenjeno. Njeni nasprotniki, ki so jo hoteli uničiti s pluralitetno volilno pravico, so ostali v manjšini. Le v enem jim bo ugleno, namreč, da bo zbornica poslancev glasovala za „omejeno število“ članov, ki jih sme cesar imenovati. Dosedaj je smel cesar imenovati kolikor je hotel članov za gosposko zbornico, od sedaj naprej pa bo jih smelo biti več kot 180 takih članov. Vsprejetje nespremenjene volilne reforme v tretjem branju v zbornici je odvisno od vsprejetja „omejenega števila“ po poslanski zbornici, kar pa je sedaj že zagotovljeno. Po sv. 3 Kraljih bo zato sklicana posl. zbornica k sejani. Nove volitve se bodo torej že vršile po novem volilnem redu. — Med božičnimi počitnicami je vlada sklicala k posvetovanju nekatere deželne zbornice. V vseh so bile stavljene zahteve, naj se tudi za dotične deželne zbornice spremeni volilni red na podlagi splošne jednake in direktne volilne pravice. Tej splošni ljudski zahtevi se seveda nikjer ne bodo upali ustavljati. — Za božične praznike, ko ima pošta največ opravila so uprizorili avstrijski poštni uslužbenci pasivno rezistenco, ker vlada ni hotela ugoditi njih opravičenim zahtevam po izboljšanju gnetnega stanja. Ker je vlada nekaj že storila, drugo pa obljubila, so uslužbenci odnehali od rezistence.

Ogrska delegacija je vsprejela in odobrila one predloge skupne vlade.

Drugi kraji. Carski ukaz razpisuje volitve za novo durno za 19. febr. 1907. — Admiral Nebogatov in poveljniki treh oklopnjač, ki so se podali japonskemu admiralu Togu v bitki pri Čošimi, so bili obsojeni v smrt. A vendar je predlagalo sodišče carju, da jim spremeni smrtno kazen v 10-letno trdnjavsko ječo. — V Belemgradu so priredili dijaki zaradi novega posojila velike demonstracije proti vladnim poslancem, vladi in kralju. Vpili so: „Doli z vlado! Živela republika!“

Naša društva.

Moška Marijina družba v Trstu.

Odborova seja bo ob 9. uri predp. dne 6. januarja, popoldne pa isti dan mesečni shod ob 1.

uri in tri četrt in sicer v cerkvi Sv. Antona Novega.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Trstu je imelo božično veselico dne 25. d. c. Na dan sv. Štefana se je slovesnost ponovila. V nedeljo dne 30. bo popoldne društveni sestanek. Na dan sv. treh Kraljev bo v društvenih prostorih slovesnost ob 4. in pol uri pop.

NOVICE.

† **Primož Zakrajšek.** Umrl je dne 15. t. m. v Kostanjevici na Krasu ondodni vikar č. g. Primož Zakrajšek. Rojen je bil v Dobropoljah obiskoval ljubljansko gimnazijo in po dokončanem zrelostnem izpitu stopil v goriško semenišče. Kaplanoval je v mirnem pri Gorici, v Št. Petru in zadnja leta je bil vikar v Kostanjevici. Povsodi je zapustil sledove koristnega socialnega delovanja, zlasti v Kostanjevici kjer je ustanovil več koristnih društev. Zadnji čas je obolel za sušico, ki mu je tudi življenja nit pretrgala. Mlad v letih, a bogat na dobrih delih je zapustil solzno do'ino. Mlajši duhovni naše škofije, ki so bili z njim skupaj v semenišču, so ga ljubili radi njegove mirne in krotke narave.

Telefon brez žic (drata) se je konečno tudi posrečilo iznajti učenim možem. Te dni so se posrečili vsi poskusi, ko so govorili okoli Berolina na Nemškem 40 tisoč metrov daleč. Razumela se je vsaka beseda prav dobro. Seveda bo iznajbo še izpopolniti, predno se jo bo splošno uporabilo.

Iz Kozjega na Štajerskem Shod c. kr. kmetijske podružnice se je dne 25. listopada na Bučah prav sijajno obnesel. Udeležencev od vseh strani kozjanskega okraja je bilo okrog 300. Že lepo število za ta kraj, ki je prepotreben pouka o vseh kmečkih strokah. Iz dna srca segajočimi in iskrenimi besedami je poučeval naše kmete velezaslužen potovalni učitelj Ivan Belé o vinarstvu in sadjarstvu, ker naš kraj je že od prirode stvarjen za negovanje trte in vinoreje. Pa upamo, da sčasoma se bode tudi pri nas na bolje obrnilo. Na dalje je poročal o tračnikih in njih gnojenju. Namesto deželne poslanca dr. Jankoviča je govoril gosp. Anton Hohnjec nadučitelj iz Kozjega prav prepričevalno o nedostatku kmetijskega stanu. Govorilo in povdarjalo se je še marjskaj o kmetijstvu. Le prehitro nas je ulovila noč, da sva se morala posloviti vsak na svoj dom z veselo nado, da se zopet vidimo v kratkem, če tu ne, pa v drugem sosednjem kraju. In res, tako je že dne 8. grudnia zborovala v Kozjem, ker ima tu-

kaj svoj sedež. Volil se je nov odbor. Zborovalcev je bilo dokaj. Pri topilo je nekaj novih udov, ki so plačali udnino 3 krone na leto. Za to pa dobi ud dvakrat na mesec list »Kmetijski Glasnik«, ki ga štajerska kmetijska družba izdaja v Gradcu. Predsednik, deželni poslanec g. dr. Jankovič je vse došle ude in zborovalce izkreno pozdravil in v kratkih potezah orisal težnje kmečkega stanu. Gospod potovalni učitelj Ivan Belé pa je odgovoril u umetnih gnojilih in gnojenju po travnikih in vinogradih. O drevesnih in trtnih brizgalnicah in v obče o vinu in sadjereji. Točno in jasno je odgovarjal na vsa ona od kmetov stavljena vprašanja.

Poročalo se je tudi o delovanu družbe pretečenem letu — Udje so dobili od družbe štiri trstne brizgalnice zastonj. Za bodoče leto se je priporočala naj ustanovi družba v Kozjem veliko tehtnico vago za vozove in živino, ker je ni nikjer v bližini in nekaj travniških bran. Vse to se je sprejelo in se bode prosilo. Drugo leto 1907 bodo redno poučni mesečni shodi po kozjanskemu okraju. Vsa čast in slava naj bode tu izročena našim skrbnim voditeljem c. kr. kmetijskih shodih.

Sveti Miklavž nam letos n. prinesel jabolč in sladkarije, ampak le obilo snega in sv. Lucija ga je še pa pomnožila tako, da je zdaj v božični dobi nastopila prav poštena zima.

Ob koncu leta sprejmite vsi cenjeni bravci in bravke zadnje srčne pozdrave, te želi vsem srečno in veselo novo leto 1907, in na veselo svidenje Kozjanski novičar.

Tudi moja želja je, da bi se zunanje lice lista znovim letom predrugačilo in bolj s živo barvo okrasilo.

Pogodilo je poročevalec iz Istre.

Papežev zdravnik Dr. Lapponi je umrl na raku. Pred kratkim je ta učeni mož spisal strogo znanstveno knjigo o špiritizmu.

Romarjev v Lurdu na Francoskem je vedno ogromno število. Samo meseca avgusta jih je bilo opravljenih 20.000 sv. maš, k sv. obhajilu je pristopilo 180.000 oseb, v molitev je bilo priporočenih 382.448 bolnikov in drugih Marijinih častilcev.

Šolska molitev na deželni realki v Pazinu. Učiteljsko osebje deželne realke v Pazinu se je uprlo razun ravnatelja in kateheta molitvi pred poukom in po njem. V ta namen se je obrnilo do najvišje deželne šolske oblasti, ki je pa predlog odbila. Učiteljsko osebje pa še noče odnehati.

Šesti avstrijski katoliški shod bo prihodnje leto. Pripravljalni odbor je že sestavil vsopred.

Tifus na Reki. Na Reki je bilo tekom minulega tedna 40 slučajev tifusa ali vročinske bolezni.

Nagla in čudna smrt. Ivan Milič iz Zgonika na Krasu, star 62 let, se je zaprl v svojo hišo tako, da sosedje dolgo časa niso vedeli, kje da je. 16. t. m. so pa vlomili v stanovanje in so ga našli mrtvega pod posteljo.

Za ravnatelja na novomeški gimnaziji je imenovan profesor na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, g. Fr. Breznik. Dosedanji ravnatelj dr. Fr. Detela stopil je v pokoj.

V mrzli Krki so se močile tamošnje perice dne 13. t. m. krog 10. ure dop. Prale so namreč v pokriti lopi, ki pa se je vsled obilo padlega snega in ker plava na sodih prevagala, perice pa so s perilom in škafi padle v vodo. Uboge ženske stale so skoro do vratu v vodi in kričale na pomoč. Vsed strahu niso vedele naj li rešijo sebe ali perilo, ki je že pričelo urno po naraslej reki. Utonila ni nobena, ker so pravočasno dobile pomoč. Perila pa je odplavalo skoro polovico. Vse perice imajo več ali manj škode. Tako ima ena sama že čez 40 K. Nekatero pa še več. — Kaka škoda se zgodi in kaka nesreča bi se lahko pripetila, če človek tveža vsled malomarnosti družili svoje življenje. To pa je že drugi slučaj na tej perilnici. Ali se ni ravno taka nezgoda pripetila tudi lani? Odločno torej zahtevamo v imenu prizadetih peric, da se ta lopa enkrat za vselej popravi.

Elektriko dobi Novomesto baje že drugo leto. Mestni odbor je v svoji seji že sklenil, da dá knezu Auerspergu za dobo 30 let pravico oddajati električno silo za razsvetljavo in stroje s pogojem, če se knez Auersperg odloči za upeljavo do 31. marca 1907, ter če isto v porabo odda s 1. decembrom istega leta. — Dal Bog, da dobimo boljso luč, kakor pa leta 1902 pitno vodo, namreč godljo.

Mlinska kolesa so strla dne 18. t. m. 38letnega mlinarja Karola Fink. Šel je mazat tečaje notranjemu kolesu, prišel pa tako nesrečno z glavno med kolo, da mu jo je popolnoma strlo in zdrobilo tudi desno roko. Mrtvega očeta našla je med kolesi hčerka, ki je prišla gledat zakaj se je kolo ustavilo. Ponesrečeni zapušča ženo in tri še nedorastle otroke.

Novo opekarno na par grade v Žebli vasi pri Novem mestu. Delo se jako pridno nadaljuje in bo velikanska stavba odgovarjajoča današnjim razmeram. Ker nam po Dolenjskem opeke tako zelo primanjkuje je to novo podjetje zares hvaljevredno.

Prememba trgovine. G. Fr. Pleterski v Novem mestu je prodal svojo trgovino z mešanim blagom gđc. Mariji Pegan.

Na smrt obsojen in oproščen. V Premislu je bil obsojen leta 1903 kmet Janez Demski, doma

iz vasi Tvirdea, na smrt na vešalih, a je bil pomiloščen potem v dosmrtno ječo. Obdolžen je bil, da je meseca septembra l. 1902 umoril na polju svojega očeta ki ga je baš takrat tožil Kot edina priča je nastopila žena kovača tiste vasi in trdila, daje videla tisto noč po kateri so našli na polju ubtega očeta sina naglo teči s polja. Obsojenec je ves čas zatrjeval svojo nedolžnost in vsled prečulib noči in jokanja izgubil naposled skoro vid. Zda se je izkazalo, da je kovačeva žena, ki je nastopila kot edina priča, navadna klepetulja in poleg tega še histerična. Zato so vložili prošnjo na sodišče v Premislu, naj se obravnava ponovi. Prošnja je bila odklonjena, a višje sodišče v Lvovu ji je ugodilo in kmet Demski je bil te dni pred ponovljeno obravnavo oproščen.

Miramarski vrt je od 17. t. m. dalje zaprt za občinstvo, ker je prišla v miramarski grad nadvojvodinja vdova Marija Josipa s sinom nadvojvodom Maksimiljanom.

Koliko znosijo čebele skupaj. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli v Avstriji 995.281 panjev, iz katerih se dobi v enem letu 56.881 meterskih stotov medu in 3293 met. stotov voska. Ako se računuje med povprečno po 1 K. vosek pa po tri K pri kilokramu, znaša to skupno vrednost 6.666.500 K. Ako bi hoteli ves vosek in med ene letine odpeljati, bi potrebovali 602 voz., ako bi naložili v vsakega 10.000 klgm. Ker pa tovorni vlak navadno nima več kakor po 20 polnih voz, potrebovali bi 30 tovornih vlakov, in čebelice so vse to znosile po praških in kapljicah.

XX

Književnost in umetnost.

Važna knjiga za voditelje Marijinih družb. — Ravnokar je izšla v novem natisu knjiga jezuita Patiss „Ansprachen in der Marianischen Kongregation der Jungfrauen“, po katerejšo gospodje voditelji „Marijinih družb“ vedno popraševali, a je bila zelo dolgo razprodana. Knjiga se naroči v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani in velja 4 K 80 h. Kdor doloži ta znesek z naročilom, dobi knjigo poštine prosto, sicer se poština priračuni.

„Sveta vojska. Bog jo hoče. Kdo si upa vanjo?“ S tem naslovom je izšla knjižica, ki kliče na vojsko zoper pijančevanje. Z naročbami se obrnite na društvo „Abstinent“ v Ljubljani, katoliška tiskarna. Cena posamezne knjižice 40 vin.

„Ljudske knjižnice“ je izšel 4. snopič s povestjo „Darovana“. Tako berilo iz katoliške bukarne si le radi naročate, druge ponujavce knjig pa odženite iz hiše.

„Čas“. Došla nam je prva številka tega znanstvenega lista, ki bo izhajal po desetkrat na leto mesto prejšnjega „Katoliškega Obzornika“. Naročnina: 5 K, za dijake 3 K. Naročnino sprejema „Leonova družba“ v Ljubljani. Sodelujejo odlični slovenski znanstveniki. Globoko zamišljena je načelna slika g. Vavpotiča. Lepše slike sedanjega časa si moremo težko predstaviti.

XX

Za gospodinje.

Pečena jabolka so izvrstna hrana za bolnike, ki trpe na zaprtju.

Zmrzla jabolka in zmrzla jajca deni v sneg ali pa v vodo, v katero si nasul kuhinjske soli. Čez nekaj časa vzemi jih zopet ven in posuši jih.

Šivalnim strojem je zelo škodljiva vlaga.

Svilene trake položi med beli papir, če jih hočeš z razbeljenim železom tako zgladiti, da bodo svetli.

Naše slike.

Rimljani so imeli več bogin, katere so častili na razne načine. Spoznavši dobrote in korist ognja, so si mislili, da mora neko višje bitje vladati nad njim. To bitje je bila boginja *Vesta*, ki je imela več služabnic (duhovnic) devic. Te device Vestalke so morale živeti nedolžno in čisto. Če se je kaka pregrešila zoper to čednost, je bila živa zazidana in ves Rim se je odel v črno žalno obleko. Vestalke so bdele noč in dan (vrste se) nad ognjem, da ni ugasnil.

Krščansko devištvo ima seveda mnogo bolj izvišeno vrednost.

Krasni izgled.

Filip II. kralj španjski je enkrat lastnoročno pisal pismo sv. Očetu Papežu, in ker je šlo za jako važne stvari, se je jako trudil pri sestavljanju istega pisma, da, bilo je vže pozno v noč, ko ga je spisal.

Ko je bilo gotovo, ga je izročil svojemu tajniku, da bi ga sè sipalom posipal, spravil in zapечатil.

Tajnik na pol zaspan je pri tem tako malo pazil, da namestu sipnice je prejel črnilnik, ter prolil s črnilom celo pismo in je tako popolnoma pokvaril. Vsak si more misliti njegov strah! Kaj pa kralj? On ni pokazal niti najmanjšega znamenja jeze ali sploh notranje vznemirnosti, temuč vzel drugi papir in z veliko potrpežljivostjo in krotkostjo celo pismo v novič prepisal.

Vabilo na naročbo. Z današnjo številko smo končali tretji letnik lista. — Četrty letnik bo še lepši in popolnejši — Prijatelji pošljite nam naslove, kamor naj bi poslali prvo številko prih. leta na ogled.

Za kratek čas.

Mojster tatu. V Parizu vjeli so po vsem mestu znanega tata in večkratnega morilca, ter ga tirali v ječo. Prosil je da bi smel k policijskemu ministru, kar so mu tudi dovolili. Ko pride pred ministra, pade pred njim na kolena, ter ga prosi milosti. Mile prošnje prosilca ganejo ministra, da mu reče: „Dobro, za enkrat prizanesem, toda zadnjič. Gorje ti pa, če se ne poboljšaš!“ — „Gotovo, milostni gospod“, pravi ta, „poboljšal se bodem; da pa spoznate mojo resno voljo, vračam Vam tukaj srebrne zaponke, ki sem Vam jih pravkar vzel raz črevelj, ko sem se oklenil Vaših nog“.

Mlad trgovec. Učitelj: (sinu žida), „Salomon, ako imam jabolko in ga podarim drugemu, kaj je to? Salomon: „Slaba kupčija.“

Pregovori.

1. Kar se ubogaime obrne,
To nam stokrat Bog povrne.
2. Bog rad njemu srečo da
Ki je usmiljenega srca.
3. Tožbe so orožje slabemu.
4. Narod brez pravic, je mlin brez vode.
5. Kdor uči modrost, a sam jo kaže v dejanju, podoben je kmetovalcu, ki njegovo orje, a je ne seje.
6. Bogatin, ki ni radodaren, podoben je drevesu, ki nima sadu.

Uganke.

Rešite v uganke v zadnji številki:

„Jajce“. — Pogodil jo je Mihael Pustišek.

Nove uganke.

1. Išče, kar nikoli ni izgubil nihče?
2. Kaj je po zimi narobe, po leti pa na prav?
3. Kdo je pod streho vedno moker?
4. Beseda cela pomenja ponos; ako pa spredaj črki dve odvzameš, ti je lahko nevarna?

Listnica uredništva.

Kazalo tretjega letnika priložemo v prihodnji številki. „Marijin Dom v Trstu“. Spis smo žal prepozno sprejeli, pride pa gotovo na vrsto prihodnjič.
Šinkovec. Hrovat, Brgant: Hvala.